

Emil DUMEA

Clădirile Seminarului „Sf. Iosif”

E greu să vorbești despre o casă care pentru activitatea ta publică ți-a dăruit mai mult decât casa maternă, deși, pe de altă parte, aceste informații au un caracter mai mult tehnic decât spiritual și afectiv, sufletesc. Această scurtă prezentare are la bază informațiile verbale ale foștilor părinți rectori, cât și cele scrise, prezente în arhiva seminarului.

Deja dinainte de cutremurul din 4 martie 1977, care a avariat grav vechiul edificiu al seminarului construit la începutul secolului în timpul păstoririi episcopului Jacquet, se pusese problema extinderii lui, prin construirea a două clădiri pe laturile acestuia. Spațiile vechiului seminar erau insuficiente și improprii pentru funcționarea normală a unui seminar. Însă timpurile erau anormale, adică regimul comunist nu permitea nicidecum construirea unui nou seminar, iar conducerea diecezei și a seminarului a înțeles că singura variantă realizabilă era aceea a extinderii și modificării pas cu pas (când și cum se va putea) a vechiului edificiu. Ca atare, proiectul din 1972, înaintat autorităților statale de către pr. rector Eduard Ferent, a fost respins.

Vechiul seminar era construit din cărămidă, cu parter și un etaj, în forma literei T. Partea din față cuprindea capela, camerele părinților profesori, camera de primire a oaspeților, bucătăria, sălile de mese ale seminaristilor și profesorilor, iar partea din spate era destinată cazării seminaristilor în dormitoare comune de 15–20 de persoane, cu un grup sanitar comun, iar la parter erau sălile de clasă și o bibliotecă foarte mică. În neștiința și ignoranța mea de copil de 14 ani, cât aveam când am intrat în seminar în 1973, m-am mirat cum așa o instituție de mare să aibă o bibliotecă așa de mică. Vechiul edificiu era situat pe actualul amfiteatru și curtea interioară din spatele institutului.

Cutremurul din primăvara anului 1977 a forțat lucrurile, în sensul că amplificarea vechilor spații devenise o necesitate vitală. Capela veche de la etaj nu mai putea fi folosită, și ca atare a fost mutată în sala de sport de la parter, unde stăteam înghesuiri unul într-altul. Iar de dormit, dormeam și pe hol în paturi supraetajate. Rectorul de atunci, actualul episcop Petru Gherghel, împreună cu preoții de la seminar (nu-l putem uita pe scumpul și simpaticul „tata”, părintele prefect Grigore Duma), printre altele, au marele merit în fața Domnului, ca și recunoștința noastră, de a fi făcut eforturi, pe care doar mai târziu le-am înțeles, pentru a nu simți gravitatea situației. În acest timp dur am fost vizitați de prelatul Wilhelm Reitzer, directorul centrului episcopilor germani „Europäische Hilfsfonds” din Viena, centru care pe parcursul a mai mulți ani a contribuit la finanțarea noii construcții a seminarului. Sprijinit moral în special de către părintele Ioan Ciuraru, părintele rector Petru Gherghel are marele merit de a fi obținut autorizația construirii edificiului din față pe data de 22 februarie 1978, semnată de președintele Consiliului Popular al Județului Iași, Ion Iliescu.

Proiectul clădirii (A), ce cuprinde capela, birourile, sălile de clasă, biblioteca, sala de lectură și spațiile de locuit ale părinților profesori aparține dl. inginer Gheorghe Hereș, și tot dânsul va proiecta cu timpul amfiteatrul (B), ca și corpul de legătură (C) dintre cele două clădiri din spate (D1 la sud și D2 la nord, spre parc). Structura de rezistență a tuturor clădirilor aparține dl. inginer Carmil Păuleț și dl. inginer Ion Cristea. Trebuie menționat apoi inginerul Gheorghe Boronea, datorită căruia a fost introdusă o conductă de gaz metan suficientă pentru instituția care își măsura considerabil dimensiunile. Corpurile C și D sunt posterioare schimbărilor din decembrie 1989.

Varianta actuală a clădirii a fost aleasă de către rectorul de atunci, părintele Petru Gherghel.

Lucrările la corpul A au început în primăvara anului 1978 (imediat după obținerea autorizației), fiind supravegheate de către pr. Grigore Duma, înlocuit din 1979 de parohul de Răchiteni, pr. Dumitru Gabor, ce a condus lucrările până în 1985, când, nemaiputând suporta șantajele din partea oamenilor regimului, a reușit să părăsească țara, aceasta și pentru a nu implica seminarul în probleme ce-i aparțineau Sfinției sale ca responsabil de lucrări. Materialele de construcții se obțineau greu și cu tot felul de intervenții și riscuri. Tenacitatea și acceptarea riscurilor din partea părintelui Gabor au o deosebită importanță în continuarea lucrărilor. Însă meritul principal îi aparține părintelui rector Petru Gherghel, devenit ordinarius în primăvara anului 1978. Cu bucurie și tenacitate, Sfinția sa nu a renunțat o clipă să susțină lucrările de construcție, până la terminarea ei în 1985. Cu banii veniți din parohii și cu valuta primită din străinătate se cumpărau materialele, se plăteau muncitorii etc. Menționăm că se lucra în regie proprie.

Mari au fost greutatea și multe au fost jertfele depuse pentru construirea acestui edificiu. În proiect, actuala capelă era mult mai mică pentru a putea trece de controalele organelor statale. Și poate că lăcașul de cult al seminarului ar fi fost astăzi o splendidă biserică într-o curte interioară, și nu închisă între zidurile seminarului, ferită de ochii iscoditori și răutăcioși ai comuniștilor. Nu puține au fost amenințările, retușările și modificările proiectului, însă în tot acest travaliu nu se renunța la ideea finală, adică la un edificiu care să arate așa cum arată astăzi.

În acești ani era mereu printre noi, seminariștii, care ne asumaseră și rolul de muncitori, preotul Dumitru Gabor, ce supraveghea lucrările, ajutat din 1982 de dl Dumitru Solcan. Atât la turnarea planșelor, cât și la zidit, alături de muncitori, seminariștii, animați de părinții rectori Petru Gherghel (1975-1978), Eduard Sechel (1978-1980), Eduard Ferent (1980-1982), Ioan Robu (1982-1983), Alois Fechet (1984-1989), au transpirat mult pentru ridicarea acestei case, a noastră, și cred că unul care a transpirat foarte mult este fostul rector, Alois Bulai. Mărturisesc cu emoție că în acei ani nu cred că cineva ar fi putut să ne oprească din elanul și jertfa noastră depuse pentru casa noastră, care acum surâde în lumină, înconjurată de flori, după dura iarnă a comunismului. Proiectul capelei este marcat teologic de monograma lui Cristos, preotul și maestrul nostru, al preoților și seminariștilor, iar în teologia arhitectonică și decorativă a capelei nu putem ignora rolul părintelui Eduard Ferent. Statuia Maicii Domnului din capelă a fost adusă în seminar în timpul războiului de la Surorile „Notre Dame de Sion”. Statuia sfântului Iosif a fost adusă de la Rădăuți în 1972, prin donația pr. Iosif Krasler.

În toamna anului 1980 noua clădire a devenit locuibilă, iar capela funcțională. Cu bucurie și emoție profundă am pășit în casa construită într-un timp record cu atâtea jertfe, dar și cu atâta entuziasm. A urmat apoi construirea amfiteatrului, iar când părintele Gabor a trebuit să ia drumul exilului, în 1985, și acesta era gata, devenind utilizabil în toamna acestui an. De acum și până în 1990 nu se va mai construi nimic, din cauza regimului comunist ce devenea mereu mai dur, mai insuportabil.

Menționăm că în construcția amfiteatrului, la parter și la primul etaj al corpului B se păstrează părți considerabile din vechea clădire, atât ca o justificare în fața autorităților de odinioară a faptului că noul seminar ar reprezenta doar o amplificare a vechii clădiri, cât și ca o continuare a vechiului în nou, ca o legătură vitală și continuă între două clădiri ce pot deveni una în semnificația și menirea lor.

Dacă aceste ziduri ar putea vorbi, cu siguranță ar da mărturie despre puterea divină care poate fi obstaculată, dar nu învinsă în planurile sale. Credința, curajul și clarviziunea părinților rectori, ale ordinariului diecezei în primul rând, ale părintelui Gabor, generozitatea credincioșilor din dieceză și din multe alte părți, curajul și profesionalismul inginerului arhitect Gheorghe Hereș, jertfele generoase și senine ale seminariștilor, ale muncitorilor: iată persoanele prin care Dumnezeu și-a

zidit o nouă casă în inima diecezei. Acest seminar nu este o clădire rece, pur materială, ci reprezintă o mărturie vizibilă, materializată a unei credințe inefabile, binecuvântată și susținută mereu de Dumnezeu, izvorul oricărui har și binecuvântări.

După căderea regimului totalitar comunist, datorită creșterii numărului seminariștilor, s-a simțit nevoia construirii unor noi spații de cazare, a noi clase, a unui confort strict necesar noilor condiții. Pe data de 18 iulie 1990 s-a obținut o autorizație de construcție pe baza căreia s-au clădit corpurile D2, D1 și corpul de legătură C.

Între anii 1991 și 1992 s-a construit corpul D2, rector fiind actualul episcop auxiliar Aurel Percă. În anii 1993-1994 s-a construit și corpul D1, rector fiind același bun părinte Aurel. Noile clădiri păstrează linia arhitectonică și înălțimea corpului A, formând un tot omogen și armonios. În toamna anului 1994 este numit rector neobositul părinte Alois Bulai.

Ceea ce mai rămăsese din vechiul seminar părea un vechi soldat ce a rezistat eroic vitregiilor timpurilor, dar care acum era în agonie. În 1995, degradată de timp și cutremure, ultima parte din clădirea veche ce mai rămăsese a fost demolată. Ea se afla pe locul unde acum este curtea inferioară din spatele seminarului. În locul ei, astăzi zâmbesc florile ce îmbrățișează un frumos rondou de iarbă.

În toamna anului 1995 au început săpăturile pentru fundația corpului de legătură dintre cele două D-uri, prin urmare corpul C. În 1996 s-a turnat fundația acestui corp ce s-a construit între anii 1997 și 1998. Incepând cu anul 1998 a fost refăcută intrarea principală a seminarului, au fost amenajate curțile din spate, iar din 1999 au început lucrările de construcție pentru casa surorilor și cea a muncitorilor, aceasta din urmă fiind deja gata. Finanțarea substanțială a construirii corpului de legătură C, a celor două clădiri D1 și D2, ca și a casei surorilor a venit din Austria, un rol important avându-l prelatul Albert Holenstein. Sfînția sa locuiește la Bregenz, în Dieceza de Feldkirch, și este fondatorul Asociației „Päpstliche Missionswerk”.

Spațiile verzi, atât din fața seminarului, cât și din spate, creează ambientul vital al acestei instituții de formare sacerdotală, și nu în ultimul rând vorbesc despre dragostea tăcută dar constantă a părintelui Anton Ghiurcă, un iubitor și cultivator al naturii ce ne înconjoară.

În timpul cât a fost rector pr. Wilhelm Dancă (2001-2011), toate clădirile seminarului au fost acoperite din nou, deoarece vechiul acoperiș dădea semne mari de uzură. Tot în această perioadă au fost schimbate ferestrele, a fost modernizată instalația de încălzire, a continuat amenajarea spațiilor pentru bibliotecă și sălile de lectură, a fost finalizat garajul subteran și altele.

Aceste rânduri reprezintă doar câteva repere cronologice despre inima diecezei, ce este și inima noastră, a celor ce am fost, care suntem și care vor trăi în această casă binecuvântată de Dumnezeu și ocrotită de patronii ei, sfântul Iosif și sfânta Tereza a Pruncului Isus.

Anul 2004